

CASUS WETENSCHAPPELIJKE INTEGRITEIT

2016

Diverse schendingen van wetenschappelijke integriteit - ongegrond

Wageningen UR

1. De klacht

Op ...2014 ontving de commissie wetenschappelijke integriteit van Wageningen UR (hierna: commissie) van [klager] namens [partij 1], [partij 2] en [partij 3] 14 klachten wegens vermoeden van schending van de wetenschappelijke integriteit door [beklaagde 1] en [beklaagde 2], auteurs van de '...'.

De klachten betreffen een vermoeden van schending van wetenschappelijke integriteit in twee versies van het rapport ...: 1) de CONCEPT correctieversie d.d. ... en 2) rapport nr. ... d.d. In samenvatting van het LOWI luiden de klachtonderdelen als volgt: Klachtonderdeel 1 luidt dat Rapport 1 ten onrechte vermeldt dat het rapport tot stand is gekomen onder een rechtspersoon die ten tijde van het rapport niet meer bestond. Klachtonderdeel 2 luidt dat in Rapport 1 ten onrechte de opdrachtgevers niet zijn vermeld en dat er onduidelijkheid is over de publicatie van het rapport. Klachtonderdeel 3 luidt dat niet valt in te zien dat de tijd zou hebben ontbroken om Rapport 1 te laten toetsen door derden nu dit rapport is opgesteld in een periode van twee jaar. Klachtonderdeel 4 luidt dat Rapport 1 een welhaast niet ter zake doende literatuurlijst bevat, die bovendien niet of onvoldoende is gebruikt. Klachtonderdeel 5 luidt dat Rapport 1 is opgesteld op grond van een te klein aantal, veelal levende, bronnen met een duidelijk economisch belang bij de uitkomsten, terwijl schriftelijke bronnen, waaronder bedrijfseconomische gegevens, ontbreken. Klachtonderdeel 6 luidt dat de keuze van methoden en criteria (bijna) volledig is afgestemd op het commerciële belang van de opdrachtgevers bij Klachtonderdeel 7 luidt dat de uitkomsten ten onrechte zijn gepresenteerd als "harde getallen", zonder benoeming van marges of onzekerheden. Klachtonderdeel 8 luidt dat het via Rapport 2 deels erkennen van de door ... en ... geconstateerde fouten in Rapport 1 de ernst van deze fouten niet wegneemt. Klachtonderdeel 9 luidt dat het meetellen van ... en het achterwege laten van onderzoek naar de werkelijke kosten en (vermoede) vermogensaanwas van [organisatie 1] ernstige fouten oplevert. Klachtonderdeel 10 luidt dat de auteur van Rapport 1 middels een interview in dagblad ... van [datum] een eenzijdige voorstelling van de stand van zaken heeft gegeven en zich heeft vereenzelvigd met de opdrachtgevers. Klachtonderdeel 11 luidt dat Rapport 2, gelet op de kritiek op Rapport 1, met te weinig zorgvuldigheid tot stand is gekomen en ernstige fouten bevat. Klachtonderdeel 12 luidt dat ook ten aanzien van Rapport 2 sprake is geweest van slordig en onvolkomen onderzoek en dat onvoldoende rekenschap is gegeven van alternatieven en rivaliserende meningen. Klachtonderdeel 13 luidt dat - teneinde zoveel mogelijk in de buurt te komen van de eerste conclusies - in Rapport 2 belangrijke cijfers zijn aangepast, zonder dit expliciet te benoemen. Klachtonderdeel 14 luidt dat in plaats van extra zorgvuldigheid te betrachten, de onderzoekers in Rapport 2 juist verdergaande conclusies hebben getrokken door een vergelijking te presenteren met het systeem van ..., terwijl de literatuurlijst geen document bevat dat ziet op dit systeem.

De indeling in paragrafen van de klachtenbrief impliceert dat klachten 1 t/m 9 zien op rapport 1, klacht 10 op het ...-artikel en klachten 11 t/m 14 op rapport 2. Klager geeft in een aanvullende verklaring aan hoe dit gelezen dient te worden, zie paragraaf 3.1.

Op ...2014 heeft de commissie zich niet-ontvankelijk verklaard voor de klachten 1 t/m 3 en 6 t/m 14. Op ...2014 heeft de commissie haar advies uitgebracht over klachten 4 en 5. Het college van



bestuur van Stichting DLO heeft beide adviezen overgenomen. Klager heeft zich vervolgens tot het LOWI gewend en gevraagd om een herbeoordeling van beide aanvankelijke besluiten. Het LOWI heeft op ... 2015 haar advies uitgebracht en adviseert het Bestuur om zich opnieuw te buigen over de ontvankelijkheidsvraag ten aanzien van de klachtonderdelen 2 en 3 en 6 tot en met 14. Ook adviseert het LOWI dat eventuele ontvankelijk verklaring dient te leiden tot een inhoudelijke beoordeling van alle klachtonderdelen, met inbegrip van een nieuwe beoordeling van de klachtonderdelen 4 en 5.

Het college van bestuur heeft de commissie op ... 2015 verzocht de hernieuwde behandeling van de klachten uit te voeren.

2. De procedure

Bij bericht van ... 2015 heeft de commissie laten weten zich ontvankelijk te verklaren voor de klachten 2, 3 en 6 t/m 14.

Op ... 2015 heeft de commissie de klacht doorgezonden aan de beklaagden met het verzoek een verweer op te stellen voor de klachtonderdelen 2, 3 en 6 t/m 14 en aanvullende vragen van de commissie te beantwoorden.

Op ... 2015 ontving de commissie een reactie van Klager op de ontvankelijkheidsverklaring.

Op ... 2015 heeft de commissie een verweer van de beklaagden inclusief de antwoorden op de vragen ontvangen.

Op ... 2015 heeft de commissie het verweer van de beklaagden inclusief de antwoorden op de vragen van de commissie aan de klager gezonden met het verzoek hier schriftelijk op te reageren.

Op ... 2015 heeft een hoorzitting met de klager plaatsgevonden. Aanwezig waren: [klager], ..., ..., ..en..., allen commissieleden en ..., secretaris. Het verslag van de hoorzitting is aan Klager gezonden met het verzoek dit op feitelijke onjuistheden te corrigeren

Op ... 2015 heeft een hoorzitting met de beklaagden plaatsgevonden. Aanwezig waren van de zijde van de beklaagden: [beklaagde 1] en [beklaagde 2] bijgestaan door mr...., ..., en ..., Van de zijde van de commissie waren aanwezig: p..., ..., ..., allen leden en ..., secretaris. Aangezien de hoorzitting op ... 2015 niet voldoende tijd bood om alle onderwerpen te behandelen, heeft er een tweede hoorzitting met de beklaagden plaatsgevonden op ... 2015. Aanwezig waren van de zijde van de beklaagden: [beklaagde 1] en [beklaagde 2] bijgestaan door..., leidinggevende. Van de zijde van de commissie waren aanwezig: ..., ..., ..., allen leden en ..., secretaris. De verslagen van de hoorzittingen zijn aan de beklaagden gezonden met het verzoek dit op feitelijke onjuistheden te corrigeren.

Tijdens de hoorzittingen heeft de commissie de beklaagden verzocht om aanvullende informatie aan te leveren en om specificering van diverse onderdelen van het ingestuurde verweer.

Op ... 2015 heeft de commissie de reactie van de klager op het verweer van beklaagden d.d. ... 2015 ontvangen.

Op ... 2015 heeft de commissie van de beklaagden een voorlopige aanvulling van het verweer op basis van de vragen van de commissie tijdens de hoorzitting van ... 2015 ontvangen.

Op ... 2015 heeft de commissie de reactie van klager d.d. ... 2015 aan de beklaagden verstuurd. De commissie heeft de beklaagden daarbij in de gelegenheid gesteld het verweer op basis van de reactie van de klager en de vragen van de commissie tijdens beide hoorzittingen bij te stellen. Dit vloeit voort uit het streven van de commissie om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de klachten en het verweer daartegen ten behoeve van het kunnen geven van een weloverwogen oordeel over de klachten in haar advies aan het Bestuur.



Op ... 2015 heeft de commissie een bijgesteld aanvullend verweer ontvangen. Dit aanvullende verweer vervangt de voorlopige aanvulling van het verweer van ... 2015.

Op ... 2015 heeft de commissie het bijgestelde verweer d.d. ... 2015 aan de klager gestuurd met daarbij de mogelijkheid te reageren op deze nieuwe informatie.

Op ... 2015 heeft de commissie aanvullend de leidinggevende van beklaagde vragen gesteld over de precieze wijze van de totstandkoming van het interview in

Op ... 2015 heeft Klager een schriftelijke reactie gegeven op het verweer van Beklaagden d.d. ... 2015.

Op ... 2015 heeft de commissie de reactie van Klager d.d. ... 2015 aan Beklaagden voorgelegd met de mogelijkheid te reageren. Op ... 2015 hebben de Beklaagden aangegeven geen aanleiding te zien om te reageren.

Na het indienen van de klacht is er, op ... 2014 door TNO een analyse gepresenteerd naar de verschillen in de uitkomsten van de rapporten van Wageningen UR en Het onderzochte rapport van Wageningen UR betreft de versie van [datum] met nr. Het onderzochte rapport van ... betreft het rapport "... " d.d. ... en is door Klager bijgevoegd bij de klacht als "productie 5". De analyse door TNO is op verzoek van de Staatssecretaris van ... n.a.v. toezegging aan de Tweede Kamer uitgevoerd. De commissie heeft dit rapport als bron gebruikt om verschillen tussen rapport 2 van Wageningen UR en het door de Klager aangehaald rapport van ... te analyseren. Daarnaast heeft de commissie aan drie externe deskundigen specifieke vragen gesteld. Het consulteren van deze deskundigen is gebeurd volgens het "Protocol raadplegen externe deskundigen" (bijlage 1 en gepubliceerd op internet: <http://www.wageningenur.nl/nl/Over-Wageningen-UR/Integriteit/Wetenschappelijke-integriteit.htm>). Deskundige 1 is op ... 2015 benaderd en heeft, na toezending van een verklaring over mogelijk conflicterende belangen, op ... 2015 drie vragen van de commissie ontvangen samen met de klacht en de rapporten waarop deze ziet. De commissie ontving het antwoord op deze vragen op ... 2015.

Deskundige 2 is op ... 2015 benaderd en heeft, na toezending van een verklaring over mogelijk conflicterende belangen, op ... 2015 zes vragen van de commissie ontvangen samen met de klacht en de rapporten waarop deze ziet. De commissie ontving het antwoord op deze vragen op ... 2015. Deskundige 3 is op ... 2015 benaderd en heeft zes vragen van de commissie ontvangen samen met de klacht en de rapporten waarop deze ziet. De commissie ontving op ... 2015 het antwoord op deze vragen inclusief een verklaring van mogelijk conflicterende belangen. De vragen die aan de deskundigen zijn gesteld en hun antwoorden, zijn bijgevoegd in bijlage 2.

Hierna is het onderzoek gesloten.

3. Standpunten van partijen

3.1. Het standpunt van klager

De klager heeft 14 klachten ingediend, waarvan er 13 ontvankelijk zijn verklaard door de commissie. Twee klachten hiervan zijn reeds eerder inhoudelijk behandeld door de commissie.

Klager handhaaft het standpunt van de oorspronkelijke klacht d.d. ... 2014 ongewijzigd.

Klager meldt in overeenstemming met hetgeen bij het LOWI is besproken, dat:

- de klachten 4,5,6,7 en 12 zowel betrekking hebben op Rapport 1 als op Rapport 2;
- de klachten 1,2,3 en 8 betrekking hebben op Rapport 1;
- klacht 10 ziet op Rapport 1 en het interview in ...;



- de klachten 11,13 en 14 betrekking hebben op Rapport 2

Klager geeft hierbij aan dat in diverse klachten diverse vragen worden gesteld en dat het naar het oordeel van klager zorgvuldig en correct is dat daar ook afzonderlijk op wordt geantwoord.

Klager geeft aan dat beklagden ten onrechte rapport 1 als vertrouwelijk 'voortgangsbericht' blijven bestempelen. Hij verwijst naar de uitspraak van het LOWI hierover, inhoudend dat het rapport niet als vertrouwelijk mag worden aangemerkt. Bovendien wijst klager op de opmaak, colofon en verwoording en concludeert dat Rapport 1 een rapport was en geen 'voortgangsbericht', zoals nu door beklagden wordt gesuggereerd.

Klager stelt dat de onderzoeker zich had moeten distantiëren van vervolgacties van de Staatssecretaris.

Klager stelt dat de stichting ... nu (drie jaar na de rapporten) voor het eerst door verweerders als opdrachtgever wordt genoemd.

Klager meldt dat rapport 1 en rapport 2 evident ...-rapporten zijn (en dat er dus niet alleen gepubliceerd werd over het gehele ...systeem zoals de beklagden suggereren), gezien de titel ..., de opmaak en de inhoud.

Met betrekking tot Klacht 3 stelt Klager dat de onderzoeker dient te bepalen wanneer een rapport/onderzoek klaar is en niet de opdrachtgever; gebrek aan tijd is hierbij niet bepalend. Klager stelt dat wetenschappers wel degelijk verantwoordelijk zijn voor hoe hun informatie door derden (opdrachtgever, Staatssecretaris, media, andere belanghebbenden) wordt gebruikt en verwijst naar de KNAW notitie uit 2001¹ over onjuiste interpretaties en gebruik door derden, in tegenstelling tot wat beklagden suggereren.

Klager wijst erop dat beklagden aangeven dat zij in overleg met hun leidinggevenden ervoor hebben gekozen om Rapport 1 óók uit te brengen, maar dan met een juist voorblad, colofon etc. en dat dáárna een geactualiseerde versie (Rapport 2) zou worden uitgebracht. Daarmee stelt Klager dat beklagden Rapport 1 hebben uitgebracht.

Klager stelt, dat de correcte versie van rapport 1 zich niet verhoudt tot de enorme complexiteit van ... (250 ..., vermenigvuldigd met het aantal toegepaste additieven) en de diverse varianten van Dat verschilt volgens Klager al tussen ... en ..., maar verschilt ook met het buitenland. Het algemene Nederlandse systeem van ... is o.a. vanwege de door de ...producenten (Stichting ...) zelf ontworpen ... volgens Klager inefficiënter dan bijvoorbeeld het Duitse systeem.

Klager stelt dat het zelf uitbrengen van een alleen qua voorblad en colofon verbeterd rapport 1 en zich onterecht niet te distantiëren van rapport 1 niet-integer handelen betreft.

Klager stelt dat het aangekondigde review van het rapport niet in [datum] heeft plaatsgevonden. Klager veronderstelt dat Rapport 1, gezien de ondertekening (alleen [beklaagde 1]) en het ...-interview van [beklaagde 1], gepubliceerd op [datum], het werk van [beklaagde 1] als eenling is geweest.

Klager stelt dat de conclusie van rapport 2 met geen enkele bron door beklagden is onderbouwd. Hetzelfde geldt voor de uitermate karige beschrijving van het ...-systeem die aan deze conclusie is voorafgegaan (één pagina).

Klager stelt dat het onderzoek slecht is uitgevoerd, ... duurer zou zijn en de onderzoekers geen afstand hebben genomen tot opdrachtgevers. Ondanks de maning tot voorzichtigheid van de heer heeft men dit naar buiten gebracht.

Klager stelt dat de onderzoeksmethode van beklagden veel te mager is. Er is met twee ... gesproken en vervolgens met de directeur van het De opdrachtgevers (3 levende bronnen) hadden volgens Klager allen een expliciet belang bij het afschaffen van De directeur van het ... is tevens directeur van de Vereniging voor ... en volgens Klager een publiek tegenstander van Klager stelt dat maatschappelijk (burgers, journalisten, politiek) vooral naar de conclusies van onderzoek wordt gekeken. In rapport 1 staat in de conclusie dat kost. In de conclusie dienen volgens Klager onzekerheidsmarges te staan en beperkingen van de datacollectie. Rapport 1 is volgens Klager zonder de marges naar buiten gebracht, maar ook in rapport 2 worden alleen deze drie bronnen (twee ... en directeur ...) genoemd.

¹ NOTITIE WETENSCHAPPELIJKE INTEGRITEIT - Over normen van wetenschappelijk onderzoek en een Landelijk Orgaan voor Wetenschappelijke Integriteit (LOWI) KNAW (2001)



Klager stelt dat het opstellen van rapporten zonder deugdelijke voetnoten en/of toetsbare bronnen/bronvermelding een wetenschappelijke doodzonde is. Zowel rapport 1 als rapport 2 lijden hieraan volgens Klager.

Klager stelt dat de fout gemeld in Klacht 9 een zodanig grote fout betreft dat deze wel een onderzoek vergt.

Klager betwist dat beklagde het niet eens zou zijn met het door ... geplaatste interview. Het artikel bestond uit twee delen. Eén van een ...-tegenstander, één van een voorstander. [Beklaagde 1] was volgens Klager de tegenstander en het gehele artikel ademt dat ook uit. Het is volgens Klager aan [beklaagde 1] om te bewijzen dat dit allemaal niet klopt. Klager stelt zelfs dat de gang van zaken wel erg veel op een één-tweetje (onderzoeker-opdrachtgever) lijkt. Op de dag dat [beklaagde 1] zich in ... tegen ... keerde ([datum]), bracht volgens Klager zijn opdrachtgever Rapport 1 uit. En vervolgens 'kopte' de ... 'hem in', stellend dat ... '... is'.

Klager legt uit dat Nederland vergeleken met andere landen (bijvoorbeeld Duitsland) een omslachtig (...)systeem voor ... heeft. In Duitsland worden ... direct in de Er wordt nu in Nederland echter gebruik gemaakt van ..., die nog steeds ... worden. De stichting ... Nederland regelt dit met In rapport 1 wordt naar heffingen gekeken en niet naar opbrengsten. Klager vindt het vreemd dat de onderzoekers de aangeleverde data niet hebben gecontroleerd en geen originele stukken van ... hebben beoordeeld. De ...-opbrengsten zijn volgens Klager bijvoorbeeld een zodanig groot en belangrijk onderdeel van dit onderwerp, dat een onderzoeker deze evident niet zo maar buiten beschouwing kan laten. De onderzoeker heeft dat volgens Klager óf helemaal gemist (wat onaannemelijk is), ofwel geen onderzoek willen doen. Volgens Klager spreken rapport 1 en rapport 2 elkaar ook tegen op dit punt. De onderzoeker had aan de hand van het ... tussen Rapport 1 en Rapport 2 (...) gealarmeerd moeten zijn geworden. Dan vindt Klager het wel erg vreemd dat de onderzoeker niet nader gaat kijken naar de afspraken, die ten grondslag liggen aan het onderwerp dat hij nu juist moest onderzoeken. Als een onderzoeker dat niet doet, laadt hij volgens Klager de verdenking op zich slechts op te schrijven wat zijn opdrachtgever van hem verlangt. En naar het stellige oordeel van klagers is dat in casu ook gebeurd.

Ten aanzien van de vergelijking tussen ... en ..., die zeer summier wordt gegeven, en de stelling dat het overgaan op ... zal leiden tot aanzienlijke kostendaling meldt Klager dat er voorbij wordt gegaan aan het feit dat ... niet voor nieuwe ... kan worden gebruikt vanwege de verontreiniging die optreedt bij het ...van dit Mede gelet op het feit dat er later ... pagina's van de Wageningen UR nodig zijn om het systeem van te beschrijven, kunnen beklagden volgens Klager nu niet zomaar ter verdediging van de lichtzinnige vergelijking tussen ... en ... van Rapport 2 blijven stellen dat "... in zichzelf een eenvoudig systeem is". Klager stelt verder dat het noodzakelijk is om de summiere beschrijving over ... te kunnen controleren door middel van een bronvermelding. Ten aanzien van klacht 10 geeft Klager aan dat de handelswijze van de onderzoeker "vals" genoemd dient te worden, omdat de heer [beklaagde 1] zelf ook heel goed weet dat ... niet ... van het ... is en de ... aldus is gecreëerd door ... (wat een heel andere tak van sport is) mee te rekenen. Klager meldt dat uit zijn bronnen blijkt dat [organisatie 2]vooral door [bedrijf 1] bepaald wordt en die heeft mondiaal als strategie om ... kapot te maken. Dus op basis van informatie over plannen die al 15-20 jaar spelen om van ... af te komen is dat voor klager voldoende om [organisatie 2] te beschouwen als voorstander van afschaffen [organisatie 3] wordt op zijn beurt door [bedrijf 2] geleid. [bedrijf 2] is in dat verband volgens Klager ook een tegenstander van Zoals blijkt uit het jaarplan van [organisatie 3] was het volgens Klager expliciet de bedoeling om in dat jaar te gaan publiceren over het opnemen van ... in de algemene....

3.2. Het standpunt van de beklagden

Beklaagden melden dat, naast de door klager aangegeven rapporten 1 en 2, er eigenlijk sprake is van nog een rapport. Het overzicht is als volgt:

Naamgeving door klager	Naamgeving door beklagden	Beschrijving
Rapport 1	Voortgangsbericht 1	Op [datum] niet door .../onderzoekers in de openbaarheid gebracht voortgangsbericht van [datum]



-	Voortgangsbericht 1A	Als rapport opgemaakte versie van het voortgangsbericht onder Rapport 1, gepubliceerd als ..., dd. Een keer genoemd in het klaagschrift op pagina 6 onder het kopje "3. Rapport 1" bij het derde punt, maar niet als productie bijgevoegd door klager.
Rapport 2 (per abuis een keer aangehaald als productie 3 op pagina 3 van het klaagschrift)	Rapport 2	Geactualiseerde versie ..., [datum]

Beklaagden stellen dat zij naar hun volle overtuiging hebben gehandeld conform de gedragscode wetenschappelijke integriteit, zowel voor het voortgangsbericht (ook wel rapport 1 genaamd) als rapport 1A (niet in de klacht betrokken) en rapport 2.

Beklaagden melden dat de klachten ongefundeerde veronderstellingen betreffen zonder enkel bewijs voor een bewuste schending van de Gedragscode en daarmee van wetenschappelijke integriteit. Daarnaast ziet een groot deel van de klachten niet op schending van wetenschappelijke integriteit, maar hoort deze thuis in een wetenschappelijke discussie.

3.2.1. Contractonderzoek versus fundamenteel wetenschappelijk onderzoek

Beklaagden lichten toe waar contractonderzoek 'afwijkt' van regulier wetenschappelijk onderzoek. Volgens de beklagden bestaan de afwijkingen voornamelijk in:

- Financieringsvorm
- Publicatieafspraken / geheimhouding

Het wetenschappelijke proces voor contractonderzoek bij de totstandkoming van resultaten is niet anders dan bij onderzoek uit de 1e en 2e geldstroom. Het publiceren van de resultaten van onderzoek is echter niet noodzakelijkerwijze gericht op publicaties voor vakgenoten zoals gebruikelijk bij 1^e en 2^e geldstroom onderzoek. Dit kan tot uiting komen in de verschijningsvormen van de resultaten, bijvoorbeeld als rapport, presentatie of beleidsgericht memo.

Contractonderzoek kenmerkt zich door financiering door een externe opdrachtgever(s). Deze heeft een kennisvraag voortkomende uit de eigen praktijk, en een belang bij de uitkomst van deze vraag, om dit toe te kunnen passen in de eigen praktijk. KNAW stelt in haar publicatie "wetenschappelijk onderzoek: dilemma's en verleidingen (red. J.H. Koeman, K. van Berkel, C.I.M. Schuyt, W.M.N. van Swaaij, J.D. Schiereck, 2005) het volgende:

"Opdrachtgevers hebben uit de aard der zaak een belangrijke stem in wat onderzocht wordt. Als financiers of medefinanciers hebben zij ook invloed op de omvang en de duur van het onderzoek. Zij behoren echter geen zeggenschap te hebben over de resultaten en de interpretatie daarvan. Het adagium 'wie betaalt, bepaalt' is op dat punt in strijd met ieder idee van wetenschap." (pag. 51).

Er zijn verschillende vormen van contractonderzoek, waarbij de beklagden voornamelijk het onderscheid tussen bilateraal (1 organisatie) en multilateraal (2 of meer organisatie, of organisaties vertegenwoordigd door stichting, brancheorganisatie of ander organiserend verband) willen benadrukken. Deze organisaties kunnen afkomstig zijn zowel uit het bedrijfsleven, overheden als maatschappelijke organisaties. Beide vormen komen bij Wageningen UR voor en het Contract ... valt onder de laatste categorie. In toenemende mate vindt contractonderzoek plaats in de zogeheten "PPS" constructies: publiek-private partnerschappen, waarin de Gouden Driehoek van Ondernemers – Onderzoek – Overheid zich verbindt aan onderzoeksvragen. Het samenwerkingsverband ... is hiervan een voorbeeld.

Contractonderzoek behelst niet altijd nieuw empirisch onderzoek, er worden bijvoorbeeld met enige regelmaat opdrachten uitgevoerd om door middel van desk-studies een samenvatting te maken van de huidige stand van kennis op het gebied van een bepaald onderwerp. Ook wordt regelmatig kennis uit het wetenschappelijke veld vertaald naar praktijkoplossingen, beleidsadviezen of kaders voor strategische overwegingen. De primaire focus bij



contractonderzoek ligt bij het opleveren van instituutsrapporten aan de opdrachtgever. In tweede instantie kan worden besloten tot het produceren van een externe, peer-reviewed publicatie van een artikel in een wetenschappelijk tijdschrift.

Wetenschappelijke onderzoeksresultaten moeten, ook binnen contractonderzoek, kunnen worden gepubliceerd. De ...analyse zoals door de onderzoekers opgesteld valt echter volgens de beklagden onder praktische onderzoeksresultaten, waarbij de onderzoekers ook de vrijheid hebben om niet te publiceren.

Beklaagden stellen dat de primaire focus bij contractonderzoek het op onafhankelijke wijze opleveren van onderzoeksresultaten aan de opdrachtgever is en niet het publiceren van onderzoeksresultaten in (internationale) peer-reviewed tijdschriften. De beklagden stellen verder dat het project waarbinnen de ...analyse werd uitgevoerd geen contractuele geheimhoudingsverplichting kent. Daarnaast is de mogelijkheid tot publicatie van onderzoeksresultaten volgens beklagden geborgd in het contract.

3.2.2. Totstandkoming van het onderzoek

Voor het project [project 1], met als onderdeel het ...onderzoek, gaat het om multilateraal onderzoek: de opdrachtgever was van [datum-datum] Stichting (waarin vertegenwoordigd het ... bedrijfsleven uit de ...keten, via de brancheorganisaties [organisatie 2 .. en organisatie 3]...). Van [datum-datum] is binnen het ... het project [project 2] uitgevoerd. ..., waaronder [organisatie 2] en [organisatie 3]. De resultaten uit het [project 1] zijn input voor een deel van het werk in [project 2] en visa versa, o.a. voor het onderzoek betreffende de scenariostudies.

Er is hiermee dus sprake van 2 projecten:

- [Project 1], verstrekt door Stichting ... aan Wageningen UR ...
- [Project 2], via detacheringopdrachten verstrekt door ... aan Wageningen UR ... vallend onder de cooperation agreement

Er zit een zekere mate van kennisuitwisseling tussen [project 1] en [project 2], na de start van [project 2] per [datum]. De Raad van Toezicht voor [project 1] is in [jaar] opgegaan in de ... (stuurgroep) van [project 2]. Sinds [jaar] zijn er geen afzonderlijke [project 1]- bijeenkomsten met de RvT georganiseerd, maar is alle voortgang besproken binnen de ... verband. Er is binnen het projectplan van [project 2] geen sprake van een afzonderlijke ... taak, alleen de scenario-studie taak is daarin opgenomen die gebruik maakt van kennis uit de ...analyse. De ...documenten hebben allen de Wageningen UR ...-signatuur en vallen daarmee onder de vlag van Contractuele bepalingen, werkwijzen en procedures m.b.t. publicatie en geheimhouding zijn daarmee alleen van toepassing voor .. op basis van het [project 1] en het contract tussen ... en Stichting

Hoewel er bij de opstelling van het contract met ... Stichting ...) (hierna "Contract ...") niet de door de KNAW geproduceerde "Verklaring wetenschappelijke onafhankelijkheid" (2005) is ondertekend, zijn de principes die daarin staan ook van toepassing in het door ... uitgevoerde contractonderzoek. Zo is de opzet van het onderzoek onafhankelijk bepaald naar aanleiding van een vraagstelling van opdrachtgever, en is deze vastgelegd door ... in een business plan. Voorts is in het Contract ... vastgelegd dat partijen een [Kenniscentrum] oprichten dat zich zal richten op wetenschappelijk onderzoek naar vernieuwende technologieën en concepten om de ... van ... te minimaliseren tegen zo laag mogelijke kosten en het toepassen van deze technologie in Nederlandse ...verwerking. Hieruit blijkt ook expliciet dat de opdrachtgever onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek beoogde. Daarnaast bepaalt het Contract ... dat het onderzoek conform dat businessplan wordt uitgevoerd onder leiding van een medewerker van ... en dat uitkomsten uit het onderzoek niet zijn gegarandeerd. Tot slot is publicatie van resultaten mogelijk en is zelfs expliciet benoemd "met als doel objectieve en wetenschappelijk onderbouwde onderzoeksresultaten uit te dragen naar de doelgroepen en stakeholders van [Kenniscentrum]." In het contract met Stichting ... is een artikel toegevoegd dat er geen algemene voorwaarden van toepassing zijn op het contract. In [project 1] is er geen voorbehoud tot publicatie gemaakt door de opdrachtgever, noch een geheimhoudingsverklaring opgesteld. In samenspraak met de Raad van Toezicht is daarbij door de onderzoekers in voorkomende gevallen overlegd en voorgelegd welke uitkomsten in wetenschappelijke, populairwetenschappelijke publicaties, vaktijdschriften of andere media-uitingen (waaronder schrijvende pers) zouden worden aangeboden.



Beklaagden stellen dat er geen sprake geweest is van een onderzoeksvraag die op enig commercieel/politiek belang van de opdrachtgever is afgestemd en dat de achterban van de opdrachtgever geen eenduidig standpunt heeft over het wel of niet willen handhaven van het bestaande ...systeem in Nederland. Dat blijkt volgens beklagden uit zowel de totstandkoming van de onderzoeksopdracht als een analyse van de achterban van de opdrachtgever.

3.2.3. Status van rapporten

In de procedure is er veel aandacht geweest over het vaststellen van de status van rapport 1, 1A en rapport 2.

De onderzoekers geven aan dat Rapport 1 is opgeleverd in [datum] aan de RvT als voortgangsbericht over de resultaten tot dusver van de deeltaak ... binnen een groter project, met het verzoek om commentaar te leveren. Daarom staat op de voorkant van Rapport 1 " CONCEPT-correctieversie [datum]". Het was opgesteld en bedoeld als tussentijdse stand van zaken, die zou worden geïntegreerd in de scenariostudie (er staat letterlijk in paragraaf 2.3, pag.8 van Rapport 1 dat afzonderlijke publicatie van ... deeltaak niet werd beoogd). Dit blijkt echter minder duidelijk over te komen voor de lezer. Beklaagden geven aan dat zij achteraf bezien duidelijker hadden kunnen aangeven dat Rapport 1 een voortgangsbericht aan de opdrachtgevers is. Hoewel geen expliciete geheimhoudingspassage bestaat in het [project 1] contract, is het wel de binnen het project voorheen gebruikelijke werkwijze geweest om voortgangsberichten vertrouwelijk te behandelen en niet zonder medeweten van de partijen met externen te delen. Deze voortgangsberichten konden verschillende vormen en opmaken hebben, waaronder rapportage-template, jaarbericht, opmaak-loze Word-bestanden. In principe heeft een conceptrapportage een (oorspronkelijke) intentie tot latere publicatie (in enigerlei vorm, van instituutspublicatie tot aan external peer-reviewed wetenschappelijke publicatie). Deze intentie kon tijdens de loop van het project veranderen. Dit is m.b.t. ... het geval geweest: de oorspronkelijke intentie om over ... te publiceren is overgegaan naar het publiceren van een totale systeembeschrijving van ... door middel van een scenariostudie.

Ondanks dat rapport 1 een vertrouwelijk geacht voortgangsbericht aan de opdrachtgevers betreft, is er bij de beklagden geen twijfel aan de integriteit in de totstandkoming ervan. Wel is er sprake van nog niet volledig uitgewerkte redeneringen, conclusies en/of het opnemen van de correcte bronvermeldingen en citaties. Dit is inherent aan het feit dat het een voortgangsbericht betreft, met andere woorden een niet-definitief, niet voor publicatie bestemd voortgangsbericht aan de opdrachtgever. Beklaagden hebben geen aanbieding emailberichten meer aangetroffen, ondanks dat daar wel naar is gezocht; voorlopig gaan zij er van uit dat deze niet meer bestaan. Deze uitwisseling van concepten met de RvT maakt deel uit van het wetenschappelijke proces. Het betreft een intern achtergronddocument dat diende als input om de scenario's voor ... van ... beter te kunnen omschrijven en doorrekenen.

Beklaagden stellen dat Rapport 1 zonder hun medeweten in de openbaarheid is gekomen. De beklagden weten niet 100% zeker hoe Rapport 1 onder ogen van de Staatssecretaris ... is gekomen. De datum waarop de beklagden zich daarvan bewust werden was

Beklaagden stellen dat er een instituutbeslissing is genomen om geen rectificatie te plaatsen of de Tweede Kamerleden van de commissie ... te wijzen op de status van Rapport 1, om rapport 1 zelf te publiceren als Rapport 1A en om Rapport 1A te actualiseren, leidend tot de publicatie van Rapport 2 door Door middel van verklaringen van hun leidinggevendenden maken de beklagden duidelijk dat het besluit om Voortgangsbericht 1 in een nieuw opgemaakte versie ... (1A) openbaar te maken niet door henzelf, maar door de leidinggevendenden is genomen.

Beklaagden geven aan dat Rapport 2 een voldragen rapport is. Rapport 2 betreft een geactualiseerde, intern gereviewde en extern beoordeelde versie van Rapport 1.

De complete scenariostudie-rapportage is gereviewed volgens de ... clearance procedure en is tijdens een door de beklagden georganiseerd multi-stakeholder symposium gepubliceerd.

De beklagden interpreteren de verschillende vormen van review als volgt:

- Interne review: collega-onderzoekers van binnen Wageningen UR (incl. Stichting DLO) hebben het rapport gereviewed op kwaliteitsaspecten zoals vastgelegd in de reviewprocedure (bron: kwaliteitsborging ...). Deze reviewer(s) is (zijn) geen onderdeel van het onderzoeksteam dat de



onderzoeksoopdracht uitvoert.

- Externe review: het rapport/voorgenomen publicatie wordt met externe vertegenwoordigers doorgenomen op kwaliteitsaspecten, waaronder correcte informatie, bronnen, volledigheid van informatie etc. en de onderzoeker(s) wordt (worden) voorzien van commentaar die verwerkt wordt alvorens de publicatie plaatsvindt.

- Externe peer review: het rapport wordt door wetenschappelijke peers, van buiten de eigen instelling gereviewed op basis van vastgelegde kwaliteitscriteria, die veelal worden voorgeschreven vanuit de publicerende organisatie (bijv. wetenschappelijk tijdschrift). De onderzoeker(s) heeft (hebben) geen invloed op de daadwerkelijke publicatie, maar dienen een voorstel voor publicatie in, waarna de review plaatsvindt.

3.2.4. Het interview in ...

De beklagden stellen dat de geïnterviewde beklagde niet bekend was met de uitspraken van de Staatssecretaris tijdens het afnemen van het interview. Ook het feit dat Rapport 1 buiten beklagden om openbaar gemaakt was, was beklagden toen nog niet bekend. Het artikel was buiten medeweten en tot verbazing van de geïnterviewde beklagde toegespitst op ... en opgesteld als een tweegesprek tussen een voor- en tegenstander van ... waarbij hij zelf als tegenstander is opgevoerd. De geïnterviewde beklagde stuurde daarop een reactie aan de journalist waarin hij aangeeft het te betreuren dat het interview is uitgewerkt als een tweegesprek tussen voor- en tegenstanders. De geïnterviewde beklagde geeft in deze reactie tevens aan niet tegen het ...systeem te zijn, maar voor een grotere efficiëntie van het totale ...systeem.

3.2.5. Conclusie van beklagden

De beklagden willen benadrukken dat zij geen standpunt innemen, noch hebben willen innemen ten aanzien van al dan niet behouden van het Nederlandse ...systeem, wat wordt benadrukt in de aanbiedingsbrief bij rapport 2. Zij hebben kennis willen toevoegen aan de modellering van het ...systeem voor ... door een integrale benadering t.a.v. ..., wat bijvoorbeeld duidelijk blijkt uit de oorspronkelijke missie van het project [Project 1] en de resultaten van de scenario studies m.b.t. ... van het gehele project. Tevens is verslag gedaan van maatschappelijke aspecten rondom ... om de rol van de burger in deze systemen inzichtelijk te maken en dat was niet specifiek gericht op bepaalde ... zoals

3.3. Hoorzittingen

Conform de Klachtenregeling wetenschappelijke integriteit Wageningen UR zijn de Klager en Beklaagden in elkaars afwezigheid gehoord.

3.3.1. Hoorzitting met Klager

Op [datum] is Klager gehoord. Ter hoorzitting heeft Klager zijn standpunt nader toegelicht en vragen van de commissie beantwoord.

Allereerst reflecteert Klager op de behandeling van zijn klacht door dezelfde commissie in het kalenderjaar ervoor.

Vervolgens loopt Klager de documenten die bij het LOWI advies zijn toegevoegd, langs. De commissie geeft desgevraagd aan niet over de stukken te beschikken die Klager heeft en beklagden hebben verstrekt in de LOWI-procedure. Klager spreekt hier zijn verwondering over uit. Klager zal zijn stukken aan het CWI doen toekomen. Klager deelt een document "Kritiek op de literatuurlijst" uit. Vervolgens wordt het verweer van de beklagden d.d. ... doorgenomen. Het standpunt van de Klager over onder anderen dit verweer zoals tijdens de hoorzitting en in andere correspondentie naar voren gebracht is samengevat in paragraaf 3.1. Klager overlegt de concept versie van het ...-interview dat hij zelf heeft ingezien en vergelijkt die met de uiteindelijke versie. Klager meldt dat de journalist desgevraagd aangeeft dat de opmerkingen van [beklaagde 1] in zijn herinnering zijn doorgevoerd.

Klager geeft desgevraagd aan dat hij de term "vals" in klachtonderdeel 10 handhaaft.

Klager geeft desgevraagd verder aan dat uit zijn bronnen blijkt dat [organisatie 2] vooral door één partij geregisseerd wordt en dat deze partij mondiaal als strategie heeft om kapot te maken.



Hierdoor ziet Klager [organisatie 2] als voorstander van afschaffen. Ook [organisatie 3] wordt geleid door een tegenstander van Klager verwijst naar het jaarplan van [organisatie 3] waarin expliciet de bedoeling benoemd wordt om in dat jaar te gaan publiceren over het opnemen van ... in de algemene

3.3.2. Hoorzittingen met beklagden

Op [datum] en op [datum] hebben er hoorzittingen met de beklagden plaatsgevonden. De commissie heeft veel inhoudelijke vragen gesteld aan de beklagden over (de totstandkoming) de precieze formulering van de onderzoeksopdracht, de status van rapport 1, de vertrouwelijkheid en publicatievrijheid zoals afgesproken met opdrachtgever, de gebruikelijke werkwijze bij het aanleveren van conceptrapportages om feedback te verkrijgen van peers en stakeholders zoals de leden van een raad van toezicht, de houding van de opdrachtgevers, de betrokkenheid van de staatssecretaris, de gebruikelijke werkwijze m.b.t. het noemen van financiers in een rapport. De commissie heeft beklagden verzocht om geformuleerde stellingen in het verweer zo veel als mogelijk te onderbouwen met schriftelijke stukken.

3.4. Schriftelijke reacties over en weer

Hieronder zijn de schriftelijke reacties van betrokkenen op elkaars processtukken samengevat weergegeven.

3.4.1. Reactie Klager op verweerschrift van Beklaagden d.d. ... 2015

Klager heeft in een eerder stadium reeds gereageerd op het verweer van Beklaagden d.d.

Klager waardeert het dat Beklaagden openheid van zaken hebben gegeven door 139 documenten te overleggen, waaronder diverse e-mail correspondentie. Deze correspondentie lijkt echter niet volledig te zijn. Klager mist correspondentie met een volgens Klager relevante topambtenaar, onder anderen de reactie van één van de cliënten op een e-mail van Beklaagde, de stukken die horen bij het ...-interview (T1-4). Klager verbaast zich erover dat de Stichting ... volgens Beklaagden opdrachtgever is, maar dat er geen correspondentie met deze Stichting is geweest en dat deze Stichting niet in de andere stukken genoemd wordt.

Klager is verheugd dat Beklaagden stellen het niet in volledige overeenstemming met goede wetenschapsuitoefening zijnde gedrag in de toekomst te willen voorkomen door maatregelen te nemen. Klager verzoekt de commissie te duiden op welke punten deze erkenning ziet én welke verbetermaatregelen op dat gebied zijn getroffen omdat dit niet uit het verweerschrift valt te herleiden.

Klager blijft verder bij de oorspronkelijke standpunten zoals geformuleerd in de klacht; het door Beklaagden gegeven verweer verandert dat niet, maar ondersteunt het standpunt van Klager zelfs.

4. Overwegingen van de commissie

4.1. Algemene opmerkingen

De commissie adviseert het college van bestuur van Wageningen University of van Stichting DLO over ingediende klachten betreffende schending van wetenschappelijke integriteit.

De commissie heeft een vaste samenstelling bestaande uit: ... (voorzitter), ... (vicevoorzitter), ... en De commissie wordt ambtelijk ondersteund door de afdeling Corporate governance en legal services van Wageningen UR.

De commissie baseert haar oordeel over schending van wetenschappelijke integriteit op – doch niet uitsluitend – de normen van wetenschappelijke integriteit die primair zijn af te leiden uit de Wageningse Gedragscode Wetenschapsbeoefening en de Klachtenregeling wetenschappelijke integriteit Wageningen UR.

Het gaat hier niet om nieuwe, maar om bekende en reeds lang bestaande normen van



wetenschapsbeoefening waaraan werd – en wordt – afgemeten wanneer en onder welke omstandigheden sprake is van schending van wetenschappelijke integriteit. Schending van deze (inter)nationale normen leidt niet per definitie tot een schending van wetenschappelijke integriteit. Er kan sprake zijn van (verwijtbaar) onzorgvuldig handelen zonder dat dit resulteert in schending van wetenschappelijke integriteit.

Bij de vraag of sprake is van schending van wetenschappelijke integriteit kan de commissie deskundigen raadplegen. De commissie is echter niet gebonden aan deze oordelen; ook niet wanneer de deskundigen zich uitspreken over schending van wetenschappelijke integriteit. De commissie is niet bevoegd om te oordelen over civielrechtelijke kwesties noch wetenschappelijke controversen.

Bij schending van wetenschappelijke integriteit is het derhalve van belang onderscheid te maken tussen schending van wetenschappelijke integriteit enerzijds, en bekritiseerbare of slechte wetenschap anderzijds. Bij kritiseerbare of slechte wetenschap is veelal sprake van een interpretatieverschil c.q. een verschil van mening over een wetenschappelijk oordeel. Deze dienen te worden bediscussieerd en beslecht in het daartoe geëigende forum van wetenschappelijke tijdschriften, bij voorkeur in het tijdschrift waarin het bekritiseerde artikel is verschenen. Als het een wetenschappelijk adviesrapport betreft – zoals in het onderhavige geval – dan is in ieder geval een discussie met de opstellers en hun leidinggevenden relevant. De commissie is noch uitgerust noch bevoegd om als arbiter op te treden in wetenschappelijke controversen. Bij schendingen moet er sprake zijn van herhaalde, niet toegegeven, en niet gecorrigeerde en vervolgens verbeterde fouten.

4.2. Opmerkingen van de commissie inzake de verschillende klachten

4.2.1. Status van rapport 1, d.d. ... en volgende rapporten

De commissie constateert dat het rapport 1 d.d. ... een conceptversie betreft die niet door Wageningen UR is gepubliceerd, doch wel door de opstellers is gedeeld met de Raad van Toezicht van het onderzoek. De commissie is van mening dat het mogelijk moet zijn om conceptversies van een onderzoeksrapport te gebruiken om feedback te verkrijgen van peers en stakeholders zoals de leden van een Raad van Toezicht. De commissie is van mening dat, indien er hiaten in een rapport worden gevonden, maar deze door de opstellers worden verbeterd in een volgende versie, er geen sprake kan zijn van mogelijke schending van integriteit. Er kan volgens de commissie geen sprake zijn van bewuste misleiding van externen als een rapport buiten de wil van de onderzoekers naar buiten wordt gebracht. De commissie constateert dat rapport 1A d.d. ... echter wel door ... uitgebracht is. Ondanks dat de ingediende klachten strikt genomen zien op rapporten 1 en 2 doet de commissie in dit advies ook aanbevelingen ten aanzien van rapport 1A.

4.2.2. Vermelden van opdrachtgevers/financiers (klachtonderdeel 2)

In rapport 1 worden de opdrachtgevers/financiers niet vermeld. Dit kan veroorzaakt worden doordat rapport 1 een document betrof dat enkel bestemd was voor de ogen van de opdrachtgevers en het daardoor in die fase voor alle betrokkenen duidelijk was wie opdrachtgevers waren. In rapport 2 worden opdrachtgevers/financiers echter ook niet expliciet genoemd, aangezien zij het onderzoek inmiddels via het ... programma financierden. Beklaagden hebben aannemelijk gemaakt dat opdrachtgevers vaker niet expliciet worden benoemd bij interne voortgangsdocumenten van De commissie is van mening dat het slordige rapportage betreft om financiers niet te noemen. Het opnemen van de afkorting ... in de opdrachtcode is daarbij niet voldoende om als het expliciet benoemen van de opdrachtgever te kunnen worden opgevat. Deze handelwijze doet geen recht aan onderdelen V.3 en V.5 van de Gedragscode Wetenschapsbeoefening (2012). De commissie heeft geen redenen om aan te nemen dat de opdrachtgevers bewust niet zijn genoemd door de onderzoekers. De commissie is derhalve van mening dat de handelwijze van de onderzoekers door het niet expliciet vermelden van de financiers in rapport 1 weliswaar in strijd is met de Gedragscode Wetenschapsbeoefening, maar dat de zwaarbeladen kwalificatie van schending van de wetenschappelijke integriteit niet van toepassing is. Het niet voldoen aan bepaalde in de Code als wenselijk gedrag beschreven



gedragingen valt niet per definitie onder deze kwalificatie.

4.2.3. Wel of niet publiceren van onderzoeksgegevens (klachtonderdeel 2)

Wageningen UR heeft de '...' slechts gepubliceerd nadat rapport 1 was gelekt en dit lekken vond pas een jaar na het toezenden van dit interne document aan de opdrachtgevers plaats. Het is de vraag of het tot dan toe niet publiceren van de gegevens in strijd is met de Code op punt V.4 waarin gesteld wordt dat "Publicatie van wetenschappelijke onderzoeksresultaten is gewaarborgd. In afspraken met een externe financier wordt altijd vastgelegd dat de wetenschapsbeoefenaar de vrijheid heeft de bevindingen binnen een nader aangeduide redelijke termijn te publiceren."² Er is sprake van strijdigheid met deze regel als de onderzoeker niet de vrijheid had de resultaten te publiceren. De commissie heeft hiervoor geen aanwijzingen gevonden in het contract tussen onderzoekers en opdrachtgever. Dat de onderzoekers de gevonden resultaten op een andere manier wilden publiceren dan als een separaat onderzoek over ... is hun goed recht en betreft geen handelen in strijd met regel V.4 van de Code.

4.2.4. Het uitvoeren van een peer review op rapport 1 (klacht 3)

In de wetenschap (met name de natuurwetenschappen) is het gebruikelijk dat aan tijdschriften aangeboden manuscripten een onafhankelijke, anonieme peer review ondergaan alvorens zij gepubliceerd worden. Deze procedure wordt uitgevoerd door de wetenschappelijke tijdschriften waarin de manuscripten ook worden gepubliceerd en die dit ook als zodanig kenbaar maken. Dit geldt echter niet voor alle tijdschriften en ook niet voor andere publicatievormen als brochures en boeken. Hoewel het hebben van een peer review niet als gedragsregel in de Code wordt beschreven en in dat licht het ontbreken van een peer review niet per definitie strijd met de Code oplevert, is het aanbevelenswaardig voor organisaties die zelf rapporten publiceren om een eigen borgingssysteem te hebben teneinde de wetenschappelijke kwaliteit van de rapporten te waarborgen.

Onderzoekers geven aan dat het niet de bedoeling was om de '...' als separaat rapport te publiceren en dat er daarom geen review van het document heeft plaatsgevonden. Toen het voortgangsdokument werd gelekt, publiceerde ... van Wageningen UR hierop een licht verbeterde versie (rapport 1A), die evenmin gereviewed was, met de bedoeling in een later stadium een substantiële verbetering te maken. Het rapport dat na deze verbetering is uitgebracht (rapport 2) was intern gereviewed en extern beoordeeld volgens de door beklagden beschreven procedures. De commissie stelt vast dat de leidinggevenden van de onderzoekers na het uitlekken van rapport 1 prioriteit gegeven hebben aan het doen verschijnen van een rapportversie met correct colofon (rapport 1A), en dat zij daarna pas hebben laten werken aan het verbeteren van de in rapport1 geconstateerde discussiepunten.

Voor de commissie is het duidelijk dat rapport 1 niet bedoeld was als zelfstandige publicatie en het dus geen nalatigheid met betrekking tot principe 1 is, dat dit rapport niet gereviewed is. Met betrekking tot rapport 1A constateert de commissie dat dit rapport wel door ... is gepubliceerd, maar niet is gereviewed. Het besluit hiertoe is door de leidinggevende van de onderzoekers genomen. Deze handelswijze is onvoldoende zorgvuldig en mogelijk veroorzaakt door het onverwacht openbaar worden van het voortgangsdokument en vanwege de door de politieke aandacht gevoelde tijdsdruk. Om sprake te laten zijn van mogelijke schending van de wetenschappelijke integriteit dient de handelswijze van een onderzoeker verder te gaan dan

² Zoals beschreven in de Integriteitscode Wageningen UR (2014) "geschiedt onderzoek uitgevoerd door Stichting DLO in overeenstemming met De Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening, met dien verstande dat ten aanzien van publicatie van onderzoek dat uitsluitend met private middelen is gefinancierd beperkende voorwaarden kunnen worden gesteld. Dit tenzij:

- een wettelijke verplichting tot openbaarmaking geldt
- het niet openbaar maken een aantoonbaar gevaar voor mens en omgeving oplevert
- een onderzoeker alleen via openbaarmaking misbruik van gegevens kan tegengaan. "

In deze zaak is er geen sprake van uitsluitend private financiering, waardoor deze uitzondering niet van toepassing is.



fouten en slordigheden en dient het niet willen erkennen of corrigeren van zijn handelwijze na ernstige en gefundeerde kritiek te betreffen. Aangezien met het besluit tot publicatie van Rapport 1A ook besloten is zo snel mogelijk een complete en geactualiseerde versie van het rapport uit te brengen en de onderzoekers hun handelwijze wel hebben bijgesteld door het laten reviewen van rapport 2, is de commissie van mening dat er, hoewel de handelwijze als onvoldoende zorgvuldig aangemerkt dient te worden, er geen sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit.

4.2.5. Afstand nemen van het gelekte rapport 1 (klacht 3)

Rapport 1 is buiten de wil van de onderzoekers naar buiten gebracht. Het is de vraag of de onderzoekers hierop hadden moeten reageren, aangezien rapport 1 een nog niet volledige beschrijving van het onderzoek betrof en onderzoeksresultaten daardoor verkeerd geïnterpreteerd hadden kunnen worden. In de notitie "Wetenschappelijke Integriteit" van de KNAW uit 2001 wordt "het door onzorgvuldig gedrag in de hand werken van onjuiste interpretaties van onderzoekresultaten door de media" als mogelijke schending van de integriteit beschouwd. Echter de citaten uit de Tweede Kamerbehandeling ([datum]) maken duidelijk, dat bij de formele besluitvorming het duidelijk was dat het hier om een voorlopig en onvoldragen rapport ging. Het was dus in de politieke arena duidelijk wat de status van het rapport was en het was daarom niet noodzakelijk om publiekelijk afstand te nemen. De commissie oordeelt dat er geen sprake was van schending.

4.2.6. Volledigheid literatuurlijst (klacht 4)

De klager stelt dat de literatuurlijst in rapport 1 onvoldoende van omvang is en dat er geen relatie lijkt te zijn tussen deze literatuur en de inhoud van het rapport. Deskundige 1 geeft aan dat er bij aanvang van het project in 2009 slechts brochures en semi-populaire artikelen, veelal geschreven door direct belanghebbenden beschikbaar waren. In het buitenland waren wel wetenschappelijke studies gedaan, maar die zijn niet rechtstreeks vertaalbaar naar de Nederlandse situatie. Deskundige 2 geeft aan dat er slechts een beperkt aantal bronnen is aangegeven in het rapport maar doet verder geen uitspraken over de volledigheid hiervan. De commissie stelt dat een mogelijk verschil van mening hierover tussen beklagden en klager een wetenschappelijke controversie betreft over de doelstelling en mate van relevantie van verschillende schriftelijke bronnen van het onderzoek en geen mogelijke schending van wetenschappelijke integriteit.

4.2.7. Aard van geraadpleegde bronnen (klacht 5)

De klager stelt dat de onderzoekers de data eenzijdig en bij een te beperkt aantal betrokkenen hebben verzameld.

De beklagden hebben de commissie voorzien van een lijst van personen van verschillende organisaties die zij hebben gesproken. Zoals ook genoemd in paragraaf 4.2.6 was volgens een geraadpleegde deskundige (deskundige 1) de beschikbare informatie veelal van direct belanghebbenden en lag gebruik van levende bronnen uit die kring met economisch belang dus voor de hand. Deskundige 3 bevestigt dat de geraadpleegde bronnen voldoende representatief zijn. Buitenlandse bronnen hebben zoals de deskundigen aangeven geen relevantie voor de onderzoeksvraag.

De commissie heeft geen aanwijzingen gevonden dat onderzoekers met opzet bepaalde schriftelijke bronnen niet hebben gebruikt. Het meningsverschil dat Klager heeft met de Beklaagden over welke bronnen in deze voldoende basis geven voor een standpuntbepaling, hoort thuis in het wetenschappelijk debat en betreft derhalve geen mogelijke schending van wetenschappelijke integriteit.

4.2.8. Zorgvuldigheid van de data-analyse (klacht 5)

In klachtonderdeel 5 wordt gemeld dat rapport 1 aannames bevat met "enorme afwijkingmarges". De beschreven onderzoeksresultaten bevatten marges als gevolg van de onzekerheid in gebruikte inputgegevens. Deze onzekerheid is volgens de commissie in rapport 1 voldoende in algemene termen aangegeven om ten aanzien van Rapport 1 (als tussenrapportage)



niet van schending van de wetenschappelijke integriteit te spreken. In rapport 2 is deze onzekerheid verder uitgewerkt. De deskundigen geven hierover aan dat er géén of beperkt informatie beschikbaar was, die bovendien niet of nauwelijks te verifiëren is. Dat maakt het onvermijdelijk om aannames en schattingen te maken (deskundige 1). Deskundige 3 geeft verder aan dat waar info van relevante bronnen niet beschikbaar is, door de onderzoekers duidelijk is gemaakt welke aannames er zijn gedaan. De commissie is derhalve van mening dat er geen sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit.

4.2.9. Objectiviteit in de uitvoering van het onderzoek (klacht 6)

Het is voor klager de vraag of de gebruikte onderzoeksmethoden en –criteria objectief geselecteerd zijn. De commissie stelt dat selectie van een onderzoeksmethode een keuzemoment bevat. Deze selectie dient echter wel transparant te zijn. In de door TNO gepubliceerde verschillenanalyse staat hierover "... ." Over de door Wageningen UR gehanteerde methode wordt geen uitspraak gedaan. Deskundige 3 stelt dat de onderzoeksmethoden en –criteria voor een studie naar ... van het Nederlands... systeem juist gekozen zijn, maar voor het voeren van de discussie over ... waarschijnlijk niet. Om die afweging te kunnen maken dienen de alternatieven volgens de deskundige op een vergelijkbare manier te worden onderzocht om een afgewogen oordeel te kunnen vellen.

De Klager stelt verder dat de methode met opzet is gekozen om te komen tot een bepaald doel. De commissie heeft hier geen aanwijzingen voor gevonden. Sterker nog, de richting van het onderzoek is diverse malen gewijzigd.

De commissie constateert dat de gekozen onderzoeksmethoden en –criteria transparant geselecteerd zijn en verdedigbaar voor een studie naar de ... van het Nederlands ... systeem. De discussie over het ... van het ...systeem kan pas gevoerd worden als alle alternatieven op een vergelijkbare manier zijn onderzocht. Dit had duidelijker beschreven kunnen worden in de paragraaf over afschaffen of koesteren in het discussie-onderdeel van rapporten 1 en 2. De commissie heeft geen aanwijzingen gevonden voor toewerken naar een van tevoren bepaald doel. De commissie concludeert derhalve dat er geen sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit.

4.2.10. Formulering van de onderzoeksvraag (klacht 6)

Wetenschappers moeten zich bij de formulering van hun onderzoeksvraag laten leiden door het wetenschappelijk belang en niet door commerciële belangen zoals ook neergelegd in de Code. Het is voor de commissie duidelijk dat er stapsgewijs in overleg met de opdrachtgevers (in de RvT en de begeleidingscommissie) gezocht is naar een vraagstelling die aansloot bij de kennisbehoefte van de opdrachtgever. De commissie is van oordeel dat dit bij opdrachtonderzoek legitiem is. Of de onderzoeksvraag, die daaruit gekomen is, interessant is, is niet aan de commissie om te bepalen. Wel moet de commissie vaststellen of het onderzoek (methodisch en bij de dataverzameling, data-analyse en interpretatie) binnen de grenzen van de wetenschappelijke integriteit is uitgevoerd. De commissie is van mening dat er bij de formulering van de onderzoeksvraag geen methodische fouten zijn gemaakt. Derhalve ziet de commissie geen grond voor schending van wetenschappelijke integriteit.

4.2.11. Zorgvuldig rapporteren van resultaten en conclusies

Wetenschappers dienen resultaten van het onderzoek te presenteren inclusief twijfels en onzekerheden.

4.2.11.1. Presentatie twijfels en onzekerheden (klacht 7)

In rapport 1 worden onderzoeksresultaten gegeven die marges bevatten als gevolg van de onzekerheid in gebruikte inputgegevens. De conclusie bevat resultaten die zonder de bijbehorende marge worden weergegeven. Het niet correct weergeven van resultaten kan een schending met betrekking tot het begaan van verwijtbare onzorgvuldigheden bij het verrichten van onderzoek betreffen. Hiervan is sprake als een wetenschapper verder gaat dan fouten en slordigheden en zijn



handelwijze niet bijstelt na ernstige en gefundeerde kritiek. De missende onzekerheden in de conclusies van rapport 1 vallen onder onzorgvuldigheden bij het verrichten van onderzoek. Deze onzekerheden zijn in een volgende versie van het rapport, verschenen voordat de klacht werd ingediend, echter wel toegevoegd. De commissie constateert dat de gepresenteerde conclusies in rapport 1 cijfermatig preciezer hadden kunnen worden geformuleerd, maar constateert ook dat de onderzoekers "hun formulering hebben bijgesteld" zoals te lezen is in rapport 2. De onderzoekers hebben hun gedrag (zijnde het aangeven van onzekerheden in de conclusies) bijgesteld mede op basis van ontvangen kritiek. De commissie heeft geen aanleiding te denken dat het hier om herhaald gedrag gaat. Ten aanzien van rapport 1 (als tussenrapportage) acht de commissie derhalve dat er geen sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit.

4.2.11.2. Vermelden van rivaliserende meningen en contra-indicaties (klacht 12)

De klager stelt dat er in rapport 2 onvoldoende melding wordt gemaakt van rivaliserende meningen en contra-indicaties. De beklagden stellen dat er eenvoudigweg geen rivaliserende meningen bekend waren over de modelmatige beschrijving en de inputparameters ten tijde van de opstelling van rapport 1. Het is een algemeen geaccepteerde gang van zaken dat rivaliserende meningen en contra-indicaties door externe partijen altijd gepubliceerd kunnen worden met verwijzing naar de publicatie waar de zienswijze van afwijkt. Eén van de cliënten van Klager heeft hiervan ook gebruik gemaakt door een rapport op te laten stellen door De commissie heeft geconstateerd dat onderzoekers in rapport 2 transparant zijn ingegaan op de rivaliserende meningen en contra-indicaties van ... en De commissie constateert hierdoor dat onderzoekers wel degelijk aandacht hebben besteed aan deze standpunten, maar dat dit wellicht niet in de mate is gebeurd die de klager graag had gezien. De discussie hierover hoort volgens de commissie echter plaats te vinden in het wetenschappelijk forum en de commissie is van oordeel dat er geen sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit.

4.2.12. Ernst en onvoldoende corrigeren van onvolkomenheden (klacht 8, 9, 11 en 13)

De Klager stelt in diverse klachtonderdelen dat er zeer ernstige fouten zijn gemaakt en dat deze fouten onvoldoende zijn gecorrigeerd. De commissie hecht eraan allereerst de overweging weer te geven dat het maken van fouten menselijk is. Fouten kunnen echter dusdanig ernstig zijn dat deze in het proces van het onderzoek opgemerkt zouden moeten worden en dat het niet-opmerken van deze fouten aanleiding geeft te spreken van op zijn minst onzorgvuldigheid maar mogelijk zelfs misleiding. Deskundige 3 stelt dat een aantal van de gemelde fouten in het stadium van het onderzoek helder moeten zijn geweest en niet te verklaren uit het gegeven dat het een voortgangsrapportage betreft. De commissie constateert dat Rapport 1 was bedoeld voor interne rapportage en dat dit conceptrapport met de door Klager genoemde en door beklagden bevestigde onvolkomenheden door de beklagden verstrekt is aan de opdrachtgever. De commissie vindt het derhalve onzorgvuldig dat Rapport 1A is uitgebracht zonder deze onvolkomenheden te corrigeren. De commissie is van mening dat Rapport 1A overhaast is gepubliceerd om Rapport 1 toegankelijk te maken voor discussie. De commissie is derhalve van mening dat het onvoldoende corrigeren van onvolkomenheden en het niettemin uitbrengen van Rapport 1A onzorgvuldig handelen betreft. Bij verwijtbare onzorgvuldigheden is – conform de klachtenregeling - "pas sprake van wangedrag wanneer de onderzoeker verder gaat dan fouten en slordigheden en zijn handelwijze niet bijstelt na ernstige en gefundeerde kritiek." Daarvan is in dit geval volgens de commissie geen sprake. Bovendien is het besluit om dit rapport te publiceren niet door de Beklaagden maar door de leidinggevende genomen. De beklagden waren zich, blijkens de publicatie van Rapport 2, bewust van de onvolkomenheden in rapportage van Rapport 1 en 1A en er is geen sprake van herhaling. De onvolkomenheden zijn, waar dat in de ogen van de beklagden terecht was, gecorrigeerd.

De resultaten in Rapport2 zijn voorzien van gemaakte aannames en marges. Klachten over de interpretatie van resultaten met deze aannames en marges vallen naar de mening van de commissie derhalve binnen de wetenschappelijke discussie en niet binnen een integriteitsdiscussie.



4.2.13. Ondervonden schade door derden en het debat over integriteit

In zijn brief d.d. ... stelt Klager dat de bestreden rapporten van beklaagden nu al drie jaar schade hebben toegebracht en dat ook in die zin een spoedige klaarheid hieromtrent mag worden verlangd. De commissie stelt dat ondervonden schade geen leidend argument dient te zijn in een debat over wetenschappelijke integriteit.

4.2.14. Aanvullende verzoeken

In de reactie op het verweer van de Beklaagden verzoekt de Klager de commissie enkele zaken te verduidelijken. Omdat de commissie het niet relevant voor de beoordeling van de klacht acht, is het niet de taak van de commissie om aan dergelijke verzoeken te voldoen. Aangezien dit naar de mening van de commissie inderdaad het geval is, heeft zij dit verzoek van de Klager integraal aan de Beklaagden doorgestuurd. Het is aan de Beklaagden om hierop te reageren als zij dat van belang achten voor hun verweer.

4.2.15. Interpretatie en publicatie van onderzoeksresultaten door derden (klacht 10)

De Klager constateert dat de onderzoekers het interview niet hebben teruggetrokken en zich niet openbaar hebben gedistantieerd van de inhoud. Het interview in ... d.d. ... presenteert de auteur van rapport 1 als een tegenstander van het ...systeem. Klager wordt in hetzelfde artikel gepresenteerd als voorstander. Het artikel in ..., waarvan het interview op [datum] heeft plaatsgevonden, heeft echter aantoonbaar een ander beeld geschapen van het onderzoek dan de geïnterviewde onderzoeker bedoeld had. Hij heeft dit ook aan de journalist laten weten, zoals de commissie bleek uit de verstrekte reactie van beklagde aan de journalist. In zijn reactie aan de journalist geeft de onderzoeker aan het te betreuren dat het interview is uitgewerkt als een tweegesprek tussen voor- en tegenstanders. Hij geeft tevens aan niet tegen het ...systeem te zijn, maar voor een grotere efficiëntie van het totale ...systeem. De commissie is van mening dat de onderzoeker voldoende actie heeft ondernomen om het beeld wat in het interview wordt geschapen te corrigeren. Het kan de onderzoeker niet aangerekend worden dat de journalist niet alle aspecten van zijn reactie heeft meegenomen voor het uiteindelijke krantenartikel. De commissie oordeelt derhalve dat er geen sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit.

4.2.16. Vergelijking met ...

Klager stelt dat Beklaagden ten onrechte geen vergelijking met andere systemen, zoals het ...systeem hebben gemaakt in Rapport 2. Beklaagden geven aan dat een systeemvergelijking niet onder de onderzoeksvraag viel. De discussie over de breedte van de onderzoeksvraag en de correctheid hiervan valt volgens de commissie echter binnen de wetenschappelijke discussie en niet onder mogelijke schending van wetenschappelijke integriteit.

5. Oordeel en advies van de commissie

Op basis van klacht, verweerschriften, hoorzittingen en andere informatie, schriftelijke reacties over en weer en opvattingen van de door ons geraadpleegde deskundigen, alsmede op basis van onze overwegingen in hoofdstuk 4 van dit advies, komen wij tot het volgende oordeel

1. Er zijn in het proces door beklagden en hun leidinggevenden – in hindsight – een aantal beslissingen genomen die op zijn minst niet erg gelukkig en deels onverstandig waren. De onvoldragenheden (tekortkomingen) in het gelekte voortgangsbericht (rapport 1) zijn in de snel daarna uitgebrachte officiële versie (rapport 1A) onvoldoende verbeterd of verduidelijkt. Ook is de status van de kennisbasis van deze officiële versie in het document zelf onvoldoende duidelijk aangegeven.
2. De smalle aanpak van de rapporten 1 en 1A, met vooral aandacht voor de ... en daaraan gekoppelde ..., is gezien de totale aanpak van het betreffende programma, begrijpelijk en acceptabel, maar dit had duidelijker aangegeven kunnen worden. Het is een bekende



tekortkoming van grotere projecten, en bijvoorbeeld ook reviewartikelen, dat wordt beschreven waaraan wel aandacht wordt besteed, maar niet of onvoldoende wat wordt uitgesloten. Dat laatste had veel duidelijker kunnen gebeuren. De commissie is van oordeel dat het hier een onderwerp betreft dat in de wetenschappelijke discussie thuishoort.

3. Er is door de onderzoeker duidelijk en vóór publicatie afstand genomen van de door de journalist naar aanleiding van het afgenomen interview gekozen insteek van zijn artikel en de positie die hij daarbij aan de onderzoeker heeft toegekend. Het is volgens de commissie acceptabel dat in de discussie die daarna volgde onderzoeker en leidinggevenden het weinig zinvol achtten daar alsnog in het openbaar bezwaar tegen aan te tekenen.
4. Veel opmerkingen in de ingediende klachten betreffen technische onvolkomenheden en onvolledigheden. Zij zouden gerangschikt kunnen worden onder de term 'onvoldoende zorgvuldige wetenschapsbeoefening' en de onderzoekers zijn zich daarvan blijkens hun verweerschrift ook bewust. De onderzoekers hadden hier attenter op moeten zijn, en zich moeten realiseren wat de doorwerking van dergelijke onvolkomenheden en onvolledigheden in kan houden. Bij verwijtbare onzorgvuldigheden is echter pas sprake van schending van wetenschappelijke integriteit wanneer de onderzoeker verder gaat dan fouten en slordigheden en zijn handelwijze niet bijstelt na ernstige en gefundeerde kritiek. Daarvan is hier volgens de commissie geen sprake.
5. De onderzoekers zijn zich, blijkens hun verweerschrift, bewust van de onvolkomenheden in aanpak, rapportage en interne communicatie, er is geen sprake van herhaling en de onvolkomenheden zijn gecorrigeerd waar dat in hun ogen terecht was. Dat dit niet is gebeurd in de mate zoals in de klachten aangegeven is echter geen kwestie van inbreuk op wetenschappelijke integriteit, maar onderwerp voor wetenschappelijke discussie.
6. Na het ongewild in de openbaarheid komen van Rapport 1 hebben beklagden zich niet gedistantieerd van dit rapport. De opvatting van de beklagde onderzoekers dat het voor derden duidelijk een voorlopig en onvoldragen rapport was, is juist gebleken.

Samengevat acht de commissie de klachten 2 t/m 14 ongegrond wat betreft mogelijke schending van de wetenschappelijke integriteit.

6. Voorlopig besluit college van bestuur

Het college van bestuur heeft het advies van de commissie wetenschappelijke integriteit overgenomen en beoordeelt de klachten 2 tm. 14 als ongegrond.

7. LOWI

[Partij 1], [Partij 2] en [Partij 3] hebben op ... 2016 het LOWI verzocht een herbeoordeling te geven van het voorlopige besluit van het college van bestuur van ...2015 ten aanzien van de klachten 2 tm. 14. Het LOWI heeft het verzoek als ongegrond beoordeeld en heeft het college van bestuur geadviseerd haar voorlopige besluit te handhaven. Het volledige advies is gepubliceerd op de website van het LOWI.

8. Definitief besluit college van bestuur

Het college van bestuur heeft het advies van het LOWI overgenomen en heeft op 21 november 2016 zijn voorlopige besluit omgezet in een definitief besluit.



Bijlage 1 Protocol raadplegen externe deskundigen

Vastgesteld door Commissie Wetenschappelijke Integriteit d.d. 7 november 2014

1. De commissie besluit of er noodzaak is externe deskundigen te raadplegen in een zaak
2. De commissie vraagt niet-betrokken wetenschappers om namen van externe deskundigen in een zaak of schakelt een stafafdeling in als het niet-wetenschappelijke expertise betreft.
3. De commissie benadert de deskundige met het verzoek om mee te werken in een integriteitszaak (zonder informatie over de zaak zelf). De commissie informeert de deskundige over de geheimhoudingsplicht zoals beschreven in artikel 2 lid 4 van de klachtenregeling wetenschappelijke integriteit. Deze geheimhoudingsplicht vervalt in principe eerst op het moment dat onderdelen van een de zaak officieel in de openbaarheid komen en dan alleen voor deze gepubliceerde onderdelen. De commissie adviseert deskundigen echter zich niet in een eventuele publieke discussie te mengen.
4. Na een positief antwoord van de deskundige op het verzoek geeft de commissie de namen van de betrokkenen met de vraag of er samenwerking tussen betrokkenen en deskundige is geweest.
5. Indien er geen betrokkenheid is, krijgt de deskundige de documentatie met de daarbij behorende vragen van de commissie. De gestelde vragen zullen betrekking hebben op de (wetenschappelijke) achtergrond van een klacht. De deskundige wordt niet gevraagd een oordeel te geven over integriteit en wordt verzocht hier ook geen uitspraken over te doen in het advies. De deskundige wordt verzocht te volstaan met het constateren van feiten en het geven van achtergrondinformatie.
6. Indien het deskundigenadvies bijgevoegd wordt aan het advies van de commissie aan het college van bestuur, dan wordt dit deskundigenadvies geanonimiseerd.



Bijlage 2 Antwoorden deskundigen op vragen van de commissie

Deskundige 1

1. Wat was er bij aanvang van het project in 2009 bekend over het Nederlands ...systeem?

Voor aanvang van dit project bestonden er alleen brochures en semi populaire artikelen, veelal geschreven door direct belanghebbenden. Er was geen systematische wetenschappelijke studies over het Nederlandse ...systeem. In het buitenland waren wel wetenschappelijke studies gedaan, maar die zijn niet rechtstreeks vertaalbaar naar de Nederlandse situatie.

Overigens is dit project *nog steeds* de enige systematische en transparante wetenschappelijke ... van het ...systeem in Nederland. Op onderdelen is wel andere data beschikbaar (grotendeels voortschrijdend inzicht).

De beschikbaarheid van betrouwbare data over het ...systeem was in 2009 en is nog steeds slecht. Veel belangrijke actoren (en er zijn diverse monopolisten in de keten) stellen géén of beperkt informatie beschikbaar die bovendien niet of nauwelijks te verifiëren is. Dat maakt het onvermijdelijk om aannames en schattingen te maken, met als gevolg dat de uitkomsten met grote onzekerheidsmarges omgeven zijn.

2. Komt het voor in het veld van contractonderzoek dat een voortgangsrapportage wordt verstrekt aan de opdrachtgever teneinde hierover te discussiëren al is bekend dat deze rapportage nog niet helemaal volledig is en onvolkomenheden bevat?

Ja.

Het is standaard dat een opdrachtgever de kans krijgt commentaar te geven op een (eind)conceptrapport, anders wordt er geen opdracht verleend. Naast het eindconcept kennen veel projecten voortgangsrapportages, de frequentie daarvan is veelal afhankelijk van het soort en looptijd van het project.

Conceptrapportages zijn, omdat ze concept zijn en bedoeld voor commentaar, vertrouwelijk en niet voor verspreiding of om te citeren te gebruiken.

Concept of voortgangsrapportages zijn zeker niet altijd volkomen en volledig. Redenen om onvolledige conceptrapportages te bespreken kunnen zijn: de opdrachtgever meenemen in de onderzoeksmethode zodat de opdrachtgever aan het eind niet overvallen wordt door de bevindingen (als de uitkomsten ongunstig zijn voor de opdrachtgever is het draagvlak groter als die alle stappen onderweg bewust heeft meegemaakt); of omdat veel data en kennis bij de opdrachtgever zelf zit. Beide situaties komen veel voor bij milieu- en kostenvergelijkingsstudies.

In projecten wordt soms ook gebruik gemaakt van begeleidingscommissies: ook die krijgen vaak onvolledige tussentijdse conceptrapportages te bespreking voorgelegd.

De onafhankelijkheid van de wetenschappelijke onderzoeker is niet gelegen in het niet verstrekken van concepten aan de opdrachtgever (ivoren toren), maar in de onafhankelijke zorgvuldige verwerking van het commentaar. Of en hoe commentaar verwerkt wordt is de verantwoordelijkheid van de onderzoeker en niet van de opdrachtgever.

In het rapport wordt verwezen naar Dit is een norm die gebruikt wordt bij ... studies. Deze norm zegt dat als een .. openbaar wordt gemaakt door een opdrachtgever of een onderzoeker, het nodig is dat de studie/rapportage door externe partijen gereviewed wordt en deze review en reactie daarop aan het rapport worden toegevoegd. Voor deze studie, zoals het rapport zelf ook stelt, is dat niet van toepassing.

3. Zijn de opdrachtgevers voldoende specifiek gemeld in rapport 2?

Nee, de opdrachtgever wordt nergens benoemd.

- Er wordt gesproken over een behoefte van het "betrokken bedrijfsleven". De belangen met betrekking tot het ...systeem zijn niet voor alle bedrijven hetzelfde. De naam van het opdrachtgevend bedrijf of organisatie hoort expliciet benoemd te worden.



- Onduidelijk is de rol en positie van de mensen die bedankt worden in dankwoord (opdrachtgever of anderszins?).
- Ook de zin "Dat heeft geleid tot een reeks vertrouwelijke conceptrapporten die tussen 2009 en 2011 voor betrokkenen uit het systeem zijn geschreven en verbeterd." roept vragen op. Wat en wie zijn die andere rapporten? Is dat relevant om te weten?
- De vraagstelling (opdracht) van het onderzoek is niet eenduidig geformuleerd? Of zijn dat de drie doelstellingen aan het eind van de inleiding?

Deskundige 2

1. Wat was er in 2009 bekend over het Nederlands ...systeem? Is de geciteerde literatuur representatief voor wat er toen bekend was? Welke bronnen ontbreken eventueel?

kan ik niet zonder meer zeggen.

2. Zijn de gebruikte onderzoeksmethoden en –criteria voldoende objectief en doelmatig geselecteerd?

Kan ik niet zonder meer beoordelen.

3. Zijn de gemelde fouten in rapport 1 te verklaren door de status van het onderzoek en het rapport, zijnde een voortgangsrapportage? Het betreft:

....

1.1.1

4. De administratieve afschrijvingsduur van de ...machines klopt niet: dit moet 10 i.p.v. 5 jaar zijn

Weet ik niet.

5. ... dienen niet meegerekend te worden in het systeem van ... aangezien ... daar geen deel aan nemen

Je kunt ze niet zondermeer vergelijken maar de argumenten van WUR lijken acceptabel.

6. De opbrengstenpost van de verkoop van ... mist

Eens.

4. Hadden elementen van de door klager gemelde fouten in rapport 2 meegenomen moeten worden of is dat aan de onderzoeker om al dan niet mee te nemen? De gemelde fouten, betreffen:

...

5. Zijn de geraadpleegde bronnen uit het veld voldoende representatief voor een objectieve en doelmatige benadering van het probleem?

Lastige vraag aangezien er maar een beperkt aantal bronnen lijkt te zijn.

6. Is het Nederlandse systeem wel of niet vergelijkbaar met buitenlandse systemen, had een vergelijking met het buitenland voor de hand gelegen?

De situatie verschilt m.i. per land. Je wilt de Nederlandse situatie vergelijken en geen andere.

Deskundige 3

1. Wat was er in 2009 bekend over het Nederlands ...systeem? Is de geciteerde literatuur representatief voor wat er toen bekend was? Welke bronnen ontbreken eventueel?

Ik maak gebruik van de "bibliotheek van het Kennis instituut ...: ...



2. Zijn de gebruikte onderzoeksmethoden en –criteria voldoende objectief en doelmatig geselecteerd?

Voor een studie naar de ... van het Nederlands ... systeem wel, voor het voeren van de discussie over afschaffen of koesteren, waarschijnlijk niet, dan dienen de alternatieven op een vergelijkbare manier te worden onderzocht, om een objectief oordeel te kunnen vellen. Dat kan ik niet opmaken uit het rapport dat dit is gebeurd.

3. Zijn de gemelde fouten in rapport 1 te verklaren door de status van het onderzoek en het rapport, zijnde een voortgangsrapportage? Het betreft:

...

4. Hadden elementen van de door klager gemelde fouten in rapport 2 meegenomen moeten worden of is dat aan de onderzoeker om al dan niet mee te nemen? De gemelde fouten, betreffen:

...

5. Zijn de geraadpleegde bronnen uit het veld voldoende representatief voor een objectieve en doelmatige benadering van het probleem?

M.i wel, daar waar info van relevante bronnen niet beschikbaar is, is duidelijk gemaakt welke aannames er zijn gedaan.

6. Is het Nederlandse systeem wel of niet vergelijkbaar met buitenlandse systemen, had een vergelijking met het buitenland voor de hand gelegen?

Voor een studie naar ... van het Nederlands ...systeem, is het m.i. niet relevant om een vergelijking te maken met een buitenlands systeem. Om de discussie echter goed te kunnen voeren, zoals die in hoofdstuk 4 wordt gevoerd, dienen de alternatieven goed te worden onderzocht.